

ממתק לשיבת

זמני השבת
ירושלים תל-אביב חיפה באר-שבע
כניסת השבת 7:13 7:04 7:12 6:56
צאת השבת 8:15 8:17 8:16 8:13

גנבה משתלמת

תל-אביב-יפו
Tel-Aviv-Yaffo
P.P. - שולם -
67'ש

מאת עוזי קפלון

וזכור: נצור לשונך... ואצבון חזר למקומו מנחם ואף מאשר על פי הוא היחיד כרגע היודע את הסוד.

תקציר: התרגיל העתיק של זהב בארז תמורת כבשה, מעל חומת ירושלים, עומד להתחדש והפעם, בסודי סודות, לא רק זהב יצא החוצה עם הארז...

74 עת פרה

האזור ליד החומה לא היה מקום לילדים. משמרות בריונים פטרלו במקום, ורב הרפינס שבקש להמנע משאלות מותרות, החיש את צעדיו והאיץ בילדי פתחו להתקדם לכוון נקדה מסוימת בחומת העיר, נקדה צדדית ודי נסתרת, שאינה מושכת תשומת לב יתרה. הבריונים שמרו בעקר סביבות השערים שבחומה.

"עת לעשות לה' הפרו תורתך", הכריז רב הרפינס. "לא נמתין עד סיום הלמוד. ברגע שיחזרו אלינו מונבז וגדעון, נצא לכוון החומה. בדרך אשתף אתכם בתכנית שלי", הוסיף המלמד ולא פרש, והתלמידים הביטו בו בתמיהה. היתה סבה טובה להזדרזות של רב הרפינס. מאוד רצה כי יצליחו הילדים לחבר לרבן יוחנן בן זכאי, בטרם יתרחק עוד מן העיר.

אתם היו מונבז וגדעון שבאו נרגשים ועמם ארז ענק. על מתניו של מונבז חגור היה בהחבא צרור כבד של זהב טהור. הם נשאו עמם גם דבלים וצמוקים, צידה לדרך. כן, הם כבר הבינו כי עת פרה היא העת הזו. הוריהם הסבירו להם. גם שאר התלמידים עדכנו בתכנית ועתה נשאר רק לשתף את הרומאים...

באשר ילך רבנו וילכו אף הם עמו. רב הרפינס צוה על המשך הלמוד, אך הוא עצמו בקשי הצליח לשוב ולהתרכז במשנתו. מחשבותיו נדדו שוב ושוב אל המבצע המסכן אותו הוא מתכנן... האם איננו יותר מדי מסכן? ואם יפגעו בהם הרומאים? הוא העריך שלא. ואם יעצרום הבריונים ולא יתנו לארז לצאת?

רב הרפינס טפס בכבודו ובעצמו אל ראש החומה, כשעיניו תלמידיו צופות אליו בחרדה. "רומאים!", קרא בלחש אל הצרים על העיר, מעברה השני של החומה. "אם אוריד לכם עתה זהב, התתנו לי עבורו כבשה לקרבן? אם תתנו, אולי נעשה עסקה זו שוב בעתיד. ארצה כבשה תמימה ושלמה, ללא כל מום! היש אתכם כבשה שכזו?"

לבו הרגיש של רב הרפינס נחמץ למראה תגובתו של תלמידו הטוב. הפרח הנפלא, הגדל בתוך משפחת בריונים, כשושנה בין חוחים. עיניו של אצבון מלאו דמעות. "חשדות?", תמה בקול. "למה אגרע?", בכה.

התעצות חפוזה נערכה למטה בין החילים ובסופה רץ אחד מהם לאהלו וחזר עם כבשה שמנה וטובה. רב הרפינס שמח. "עתה המתינו!", קרא לעברם ומהר לגלש חזרה אל תלמידיו הדאוגים. "זכינו!", קרא בהתרגשות, ומונבז מהר ושפף את תכולת השקיק שהביא אל תוך הארז.

הגיע הרגע הגדול. רב הרפינס נגש לגדעון והעניק לו חבוק עז, אחר נגש וחבק את מונבז. "ועכשיו", אמר בקול חנוק, "שינכם פנימה!".

נהנים עם איצי

שלוש לך יופני, אתה יודע שאני תמיד בסדר, נכון? כלומר... בכל פעם שאני יודע בנדאות שיש משהו שאני צריך לעשות, אני משתדל לעשות אותו. אז למה היום בבקר, כשהיה לי וכוח עם מוטי על מקום הנחת התיק, המורה אמר לי שיעוד יש לי "על מה לעבד על עצמי"? אני בטוח במאה אחוז שאני הייתי הצודק. התיק שלי יותר כבד, וגם יותר קשה לשלף ממנו דברים. לכן הגיוני שהתיק שלי יהיה יותר קרוב למקום שבו אנחנו יושבים. נכון?

אבל מוטי הגיע ראשון ו'תפס' את המקום. ואני... התרגזתי. ובעצם, התפלה בפתח ואני יכלה להתחיל, בגלל הונוח שלנו. ואני, לא רציתי לותר. אני לא חייב לותר! בסוף מוטי ותר וזהיז את התיק. אחרי התפלה, המורה דבר, כאלו בלי קשר, על כך שבתקופה הזאת כלנו לומדים בשבתות 'פרקי אבות'. פרקי אבות מכנים 'מילי דחסידותא'. המשמעות של זה היא, הנגה ל'פנים משורת הדין'. והודי צריך להביא את עצמו להתנהגות שהיא לא רק 'בסדר', לפי 'שורת הדין', אלא יותר מזה - 'לפנים משורת הדין'. בותר, בהשתדלות מיוחדת, בסגים שהוא עושה לעצמו... בקצור, לעשות לא רק את מה שחייבים, אלא יותר. ואני הבנתי, במה אני צריך עוד להשתפר...

להתראות בינתיים,
אלי

בית משפחת גאולה

מי רוצה חיים של שמע וטוב, חיים ללא מכאוב? בפרשת בקורותינו אנו לומדים שאם את השם אנו עובדים ב'קיימים' ב'קיימים' את כל החקים ודברי התורה בנו 'חוקים', אז יזכה כל אחד לשכרו "ועצ השדה יתן פריו..."

גם על ימות הפשיח יש לנו הבטחה שכל אחד יחיה באשר והרבה... ולנו... זה לא נראה טוב - איך קשורה הטובה הגשמיית? ב'קיימים' על פעולה רוחנית? האם פתאים לתת 'ספרה' לתלמיד חכם ש'למד הרבה תורה'?

אלא, התשובה ברורה - ב'שופטים' הרחיקי בעליה, על כל הרבדים היא כ'שופטים' והטוב הרחיקי, בא לידי בטוי אפלו בעצם ובגדי. ב'שופטים' הרמב"ם: "שהטובה --- --- ---"

„שופטים וטובים“

הרבי מדבר לילדי ישראל

הילדים צריכים לדעת שבהם תלויה גאולת כל עם ישראל. כאשר הילדים יתנהגו כנאות לילדים יהודיים, בלמוד התורה וקיום המצוות, הקשבה לקול ההורים, המורים, ויהיו דגמא חיה לחבריהם, הרי התנהגות זו תביא את הגאולה עבורם ועבור כל עם ישראל.

(כ"ג בעומר תשי"ז)

ברוחחין. כמה פעמים כבר עמד לפנות אל הצדיק, שהיה קרוב משפחתו, ולשאול לפשר הדבר. אבל לבסוף הבליג.

כשנשנה הדבר גם בסעודה השלישית, לא הצליח בנו של המגיד מזלוצ'וב להתאפק: "ומה יעשה הרבי עם דברי הגמרא על המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא?", העז ולחש באזנו של רבי ברוך.

רבי ברוך הפטיר לעברו: "מעדיף אני להפקיר את חלקי בעולם הבא, כדי לעשות טובה ליהודי זה ולהציל את רכושו!" - סתם ולא פרוש.

רק לאחר שיצאה השבת, נאות הצדיק לפרש את דבריו למקורביו: "העגלונים הגויים של הסוחר, בראותם כי אדונם עזב את הפנדק והותיר שם את כל סחורתו, זממו לגנוב בעצומה של השבת את הסחורה היקרה. כך היה יורד לטמיון כספם של יהודים רבים, וסוחר זה היה משלך לבור. לא היתה לי אפוא בררה אלא להמיר את עגמת הנפש שהיתה נגרמת לו בעקבות גנבת רכושו, בעגמת הנפש שגרמתי לו בבזיונות".

כשחזר הסוחר לעירה מצא את העגלות העמוסות ותומות לסוסים, ואלו העגלונים הגויים נעלמו מן האפק.

לאחר חקירה של המשטרה נתפסו העגלונים ואז התברר שנסו לגנוב את העגלות כמה פעמים במשך השבת, אך בכל פעם ארעה להם תקלה אחרת והם נבהלו וברחו...

אותה שבת היתה משפעת באורחים. בלטו בהם שנים: רבי אברהם-דב, רבה של חמילניק וחתנו של בעל ה'תולדות', ורבי יוסף מיאמפולה, בנו של המגיד מזלוצ'וב.

בעצומה של סעודת ליל-השבת החל הצדיק לתור בעיניו בין הנוכחים, כמחפש מישהו. לפתע נחו עיניו על סוחר היין. "הנה הוא, החסיד השוטה, המוכן להפקיר את ממונם של ישראל!", אמר למרבה התמיהה של קהל המסבים.

ואם לא די בכך, הוא תאר באזני הקהל את ספור מעשה החביות שהניח הסוחר ליד אכסניית-דרכים, ללא כל השגחה. הצדיק חזר על הדברים עוד כמה פעמים במשך הסעודה.

גם למחרת, בסעודת יום השבת, חזר ונשנה המחזה התמוה. שוב ושוב העלה הצדיק ממוזיבוז' את ספורו של סוחר היין ואת חביותיו ש'נרקשו בכספם של יהודים תמימים, שאותן נטש בחסר אחריות.

לבו של הצדיק מחמילניק יצא אל הסוחר האמלל, שהרבי בחר משום-מה לדון אותו

לקבל ממנו ברכת שלום לרגל בואו. "מה טיבה של הופעה זו, בשעה כה מאוחרת?", תמה הצדיק. סוחר היין גלה לצדיק כיצד נמלה בלבו ההחלטה הפתאומית לבוא הנה, כשהוא מותיר מאחוריו את כל סחורתו. ארשת-פניו של הצדיק החמירה באחת. "וכי שלך היא הסחורה?!", שאל בטון נוקב. לבו של הסוחר, שהגיע על פני התרוממות הרוח, פג. הוא לא הצליח בשום אופן להבין את פשר הענין הרב שמגלה הצדיק בסחורתו, וזאת שעה קלה בלבד לפני פניסת השבת. "אכן, סחורתי היא", השיב בהסוס קל.

ואולם הצדיק לא הרפה: "האמנם בכסף רכשת את כל הסחורה?!", הסוחר החל לגמגם: "לא, לא לגמרי. כשאני יוצא למסע אני קונה כמות עצומה של יין ומשלם בכספי הלוואות, שאותם אני מחזיר לאחר מכירת הסחורה". הוא כבר חש שתגובת הצדיק תהיה חמורה.

ואכן, הצדיק הרעים עליו בקולו: "איזה מין חסיד שוטה אתה! הלוא בפזיזותך אתה עלול לאבד את ממונם של יהודים שסמכו עליך והלוו לך מכספם! היכן האחריות לכספי הזולת?!", לשונו של ר' דוד נאלמה והוא יצא מחדרו של הצדיק נזוף ושבור. אלא שהוא ידע כי הנהגתו של הצדיק ממוזיבוז' היא במדת הגבורה, ולכן לא חש פגיעה אישית. גם שמחתו על הזכיה לשהות במחיצתו בשבת לא נפגמה.

קוראים בענין

עלבון שהשתלם

היה זה ביום ששי בצהריים. ר' דוד, סוחר היין הגדול, נכנס לעירה בראש שירתו הכבדה, העגלות העמוסות חביות יין נעצרה ליד אכסניה מקומית. בינתיים התירו העגלונים הגויים את הסוסים מהעגלות, הובילו אותם אל הארוות ורכזו את העגלות באחת מפנות החצר.

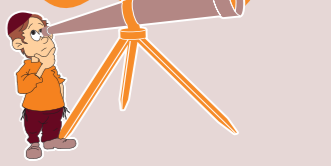
ר' דוד החל להכין את עצמו לקראת שבת המלכה. הוא לבש את בגדי השבת, נטל חמש והחל בקריאת 'שנים מקרא ואחד תרגום'. כשסיים, הוסיף לעין באי-אלו ספרי יראה וחסידות שנמצאו תדיר באמתחתו.

מדי שנה היה יוצא מביתו בעיר נמירוב למסע מכירות באזור. הוא היה מגיע עד לערים ברדיצ'ב וז'יטומיר, שם מכר כמיות גדולות של יין. בהגיעו לשם היה נוהג לפקד גם את חצרותיהם של מנהיגי החסידות הנוצעים שהתגוררו שם.

עתה, בעודו מתעמק בספר שבדו, נעורה בו תשוקה עזה לבלות את השבת הקרובה באוירה מרוממת יותר מזו שצפתה לו באכסניית-הדרכים. פתאום נזכר, כי סמוך לעירה שוכנת העיר מוזיבוז', שבה יושב הצדיק הנודע רבי ברוך.

לאחר שעות אחדות של רכיבה הגיע למחוז-חפצו. הוא אף הספיק להכנס אל הצדיק כדי

דמות מהפרשה

ארן ברוש

"ברוכים הבאים לבית החדש!", האיר לנו השלט על הדלת. פסענו בהתרגשות לתוך הדירה. אחיות שלי בדקו את החדרים, אבל אני מהרתי קדם-כל לחצר. איזו חצר גדולה! רצתי בחצר בזרועות פרושות נהנה להרגיש את המרחבים.

"אילו עצים נשתל כאן?", שאלתי את אבא, כשנרגעתי קצת. "נחכה פמוכן לסיום שנת השמטה", אמר אבא. "ואחר-כך, חשבתי לשתל כאן ברוש, ארן, אזדרכת, פיקוס, אשל, סגלון וצאלון..."

"לא מכיר כמעט אף אחד מהם", החמצתי פנים. "לא עדיף לשתל עצי פרי? נוכל לצאת ולקטף תפוחים ותפוזים! משמשים ושיזיפים! וגם שסק, שאין לי משג איך אומרים אותו בלשון רבים!".

"עצי פרי זה נחמד", הסכים אבא. "מה דעתך לאכל את פרות הפיקוס והאזדרכת, הסגלון והצאלון?".

"בחיים לא שמעתי על פרות הללו!", אמרתי בנחרצות. "בטח הם לא טעימים בכלל! והברוש?!" הוא מוציא רק את הכדורים האלו שזורקים בתשעה באב!".

"היום אלו עצי סרק", הסכים עמי אבא. "אולם על ימות המשיח נאמר בפרשה: 'ועץ השדה יתן פריו'. ופרשו חכמינו, שכל עצי הסרק שבארץ ישראל יתנו פרות מתוקים וטעימים..." "זה יהיה מעניין!", הסכמתי.

מגלים עולם

מתן התורה הוא ענינו המרכזי של חג שבועות הקרב ובא. אך פידוע, שמות נוספים לחג זה וביניהם חג הבכורים וחג הקציר. בתקופת בית-המקדש, בה ישבו ישראל על אדמתם, היו המלים 'קציר חטים' יותר מאשר כנוי לחג השבועות. עליכם לזכור, כמה עבודה השקעה אז באדמה כדי שזו תניב יבול, איזה עמל ויגיעה קדמו לצמיחת הפרי והירק, וכמה פעלות קשות נעשו עד להבשלת החטים. בימים ההם היה כל אפר שואף לגדל בעצמו חטה, בנגוד לפרות וירקות אחרים שהיה מקבל לקנותם בשוק. ואין להתפלא על כך: הלחם, שמיצר מהחטה הוה במשך כל השנים את עקר מזונו של האדם והיה בסיס לכל ארוחותיו.

מחכימים ונהנים

ונתתי שלום בארץ

בירושלים חי יהודי ושמו ר' שלום המעורר. הוא היה עובר ליד בתי היהודים השכם בבקר ומעיר את הבריות לתפלת שחרית.

היה לו קול ערב וכאשר היה מכריז: "עוררו יהודים לעבודת הבורא", היתה בכך מתיקות נפלאה, עד שאפלו הערבים השכנים אהבו לשמע את קולו.

שנים רבות נשא במשרתו זו. כאשר חלה ונטה למות, בקש לזמן אליו את אנשי ה'חברה קדישא', ובין הדברים אמר: "כתוב בתורה ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד" - כאשר ישימו את שלום המעורר בארץ, תשקבו לשון ולא יהיה מי שיחריד ויעיר אתכם לעבודת הבורא..."

(כ"ג בעומר תשי"ז)